

Iestāde: Zemkopības ministrija Struktūrvienība: Tirgus un tiešā atbalsta departaments		Dokumenta nosaukums: Metodika “ Atbalsta aprēķināšanas metodika par medus degustācijas nodrošināšanu izglītojamiem ”
Sagatavoja: Tirgus kopējās organizācijas nodaļa	Apstiprināts: Valsts sekretāra vietniece nozaru politikas un tirgus jautājumos – Vadošās iestādes vadītāja L. Jansone	Datums: <i>02.09.2026.</i>

Metodika

“Atbalsta aprēķināšanas metodika par medus degustācijas nodrošināšanu izglītojamiem”

1. Tiesiskais regulējums

1. Komisijas 2016. gada 3. novembra Īstenošanas regula (ES) 2017/39 par to, kā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 piemērot attiecībā uz Savienības atbalstu izglītības iestāžu apgādei ar augļiem un dārzeņiem, banāniem un pienu (turpmāk – regula 2017/39);
2. Ministru kabineta 2017. gada 16. augusta noteikumi Nr. 485 “Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas, administrēšanas un uzraudzības kārtība augļu, dārzeņu un piena piegādei izglītības iestādēm” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 485);
3. Ministru kabineta 2023. gada 31. janvāra noteikumi Nr. 50 “Kārtība, kādā administrē un uzrauga Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai 2023.–2027.gada plānošanas periodā” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 50).

2. Metodikas mērķis un vispārīgie jautājumi

4. Metodikas mērķis ir saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 485 un atbilstoši regulas 2017/39 2. panta 1. punkta “i” apakšpunktam noteikt **taisnīgu, godīgu un pārbaudāmu aprēķina metodi** atbalsta apmēram par medus degustāciju nodrošināšanu Eiropas Savienības (turpmāk – ES) atbalsta programmas skolu apgādei ar augļiem, dārzeņiem un pienu (turpmāk – skolu programma) papildu izglītojošo pasākumu ietvaros.
5. Atbalsta apmērs (turpmāk – atbalsta likme) par medus degustāciju nodrošināšanu tiek noteikts uz vienu izglītojamo kārtējā mācību gadā.

3. Atbalsta likmes noteikšana

6. Atbalsta likmi par medus degustāciju nodrošināšanu vienam izglītojamam kārtējā mācību gadā nosaka līdz 15. septembrim.
7. Atbalsta likmes noteikšanā ņem vērā šādus nosacījumus:
 - 7.1. vienas medus degustācijas ilgums vidēji ir 5 dienas;
 - 7.2. vienam izglītojamam vienā dienā drīkst paredzēt ne vairāk kā 5 g (0,005 kg) medus dienā;
 - 7.3. katrā degustācijas dienā jānodrošina, ka ēdienkartē iekļautais brīvo cukuru daudzums nepārsniedz 5% no kopējā dienā nepieciešamā enerģijas daudzuma.
8. Atbalsta likmē netiek iekļautas to produktu izmaksas, ar kuriem medus degustācijā tiek pasniegts kopā, lai papildinātu medu uzturvērtības vai garšas ziņā (piemēram, augļi, dārzeņi, šķiedrvielu produkti, piena produkti).
9. Atbalsta likme sastāv no divām komponentēm:

Nr.	Komponente	Apraksts
1.	Medus izmaksas, EUR	Medus iepirkuma cena, attiecināta uz pieļaujamo dienas normu (līdz 5 g uz bērnu) un vidējo degustācijas ilgumu.
2.	Transportēšanas izmaksas, EUR	Medus piegādes izmaksas no ražošanas vietas līdz izglītības iestādei (attālums līdz 100 km), attiecinātas uz 1 izglītojamo.

10. Atbalsta likmi aprēķina pēc formulas:

$A = C_m + C_t$, kur:

A – atbalsta likme uz vienu izglītojamo;

C_m – medus izmaksas uz 1 izglītojamo;

C_t – transportēšanas izmaksas uz 1 izglītojamo.

11. Atbalsta likmi mācību gada laikā nepārskata, izņemot, ja ir būtiski mainījusies kāda no atbalsta likmes komponentēm.

4. Atbalsta likmes komponentu aprēķins un tajā izmantotie dati

12. Medus izmaksas uz 1 izglītojamo aprēķina, izmantojot Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (turpmāk – LLKC) bruto seguma aprēķinu biškopībā¹ par iepriekšējo kalendāro gadu un pēc šādas formulas:

$C_m = P_m * 0,005 * 5 * 1,05$, kur:

P_m – LLKC bruto segumā ietvertās mainīgās izmaksas biškopībā, aprēķinātas kā vidējais aritmētiskais lielums uz vienu iegūtā medus kilogramu starp visām bruto segumā apskatītajām ražošanas metodēm, EUR/kg;

0,005 – medus porcijas lielums, kilogramos, uz 1 izglītojamo vienā dienā;

5 – medus degustācijas vidējais ilgums, dienas;

¹ Latvijas biškopības nozarei vēsturiski un strukturāli ir raksturīgs tiešās tirdzniecības jeb īso piegādes ķēžu realizācijas modelis, kad lielākā daļa biškopju pārdod medu tieši galapatērētājiem (no dravas vai tirdziņos), kur medus pārdošanas cenas ir augstas, nodrošinot biškopjiem ieņēmumus, kas nosedz ražošanas izmaksas. Saskaņā ar Latvijas Biškopības 2022. gadā veiktās aptaujas par medus realizāciju rezultātiem, 66% no aptaujātajiem biškopjiem medu realizēja tiešajā tirdzniecībā. Tai pašā laikā aptaujas dati liecina, ka 13% biškopju medu realizējuši vairumtirdzniecībā (gan pārtikas ražošanai, gan pārfašēšanai), kur tiek realizēti ievērojami lielāki medus daudzumi (salīdzinot ar tiešo realizāciju), bet medus cenas ir būtiski zemākas gan apjomu, gan atšķirīga tirgus spēka ietekmē. Tādēļ metodikā netiek izmantoti pieejamie medus cenu dati (piemēram, Centrālās statistikas pārvaldes apkopotās ražotāju cenas), bet LLKC bruto segumā ievērtētās mainīgās izmaksas. Tas nodrošinās atbalsta apmēru iespējami tuvāku faktiskajām medus ražošanas izmaksām un neradīs biškopjiem finansiālus zaudējumus, iesaistoties medus degustāciju nodrošināšanā.

1,05 – medus tehnoloģisko zudumu koeficients².

13. Transportēšanas izmaksas uz 1 izglītojamo aprēķina, izmantojot Finanšu ministrijas metodikā “Vienas vienības izmaksu standarta likmes aprēķina un piemērošanas metodika 1 km izmaksām darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” un Eiropas Savienības kohēzijas politikas programmas 2021.–2027.gadam īstenošanai” (turpmāk – FM metodika) noteikto vienas vienības standarta likmi vieglajam transportlīdzeklim par nobraukto kilometru (turpmāk – transporta vienas vienības standarta likme) un pēc šādas formulas:

$Ct = Pt * K$, kur:

Pt – spēkā esošā transporta vienas vienības standarta likme, kurai, pamatojoties uz FM metodikā noteikto, pieskaitītas kompensācijas izmaksas 0,04 EUR/km apmērā par personiskā transportlīdzekļa, kas tiek izmantots darba vajadzībām, nolietojanos;

K – koeficients transportēšanas izmaksu korekcijai atkarībā no 1.-9. klases izglītojamo skaita pa izglītības iestāžu lieluma grupām³:

Izglītības iestāžu lieluma grupa (pēc izglītojamo skaita)	Koeficients transportēšanas izmaksu korekcijai
Līdz 200	1,00
201- 400	0,34
401 - 800	0,18
801 un vairāk	0,10

14. Koeficientu transportēšanas izmaksu korekcijai nosaka, balstoties uz Valsts izglītības informācijas sistēmas datiem par 1.-9. klases izglītojamo skaitu vispārējās izglītības iestādēs, tai skaitā speciālajās programmās un tālmācībā uz iepriekšējā mācību gada 1. septembri. Koeficientu katrai izglītības iestāžu lieluma grupai nosaka, faktisko vidējo 1.-9. klases izglītojamo skaitu mazākajā izglītības iestāžu lieluma grupā dalot ar faktisko vidējo 1.-9. klases izglītojamo skaitu attiecīgajā izglītības iestāžu lieluma grupā.

5. Kopējās atbalsta summas aprēķins

15. Kopējo vienam biškopim izmaksājamo atbalstu par medus degustāciju nodrošināšanu nosaka, summējot par katru izglītības iestādi aprēķinātās atbalsta summas. Atbalsta

² Medus tehnoloģiskie zudumi ir zudumi, kas rodas saistībā ar medus fizikālajām īpašībām un fasējuma specifiku. Pirmkārt, jebkura pārtikas produkta sadale un tilpuma dozēšana ļoti mazās devās ir saistīta ar standartizētiem tehnoloģiskajiem zudumiem. Otrkārt, medum piemīt augsta viskozitāte un izteikts lipīgums. Organizējot medus degustācijas skolās, medu mehāniski sadalot mazās porcijās (pa 5 gramiem), daļa produkta neizbēgami paliek uz iepakojuma (piemēram, burku) sienīnām un sadales instrumentiem. Bez tam, ņemot vērā nelielās porcijas, precīzs nepieciešamais gramu skaits var nesakrist ar standarta iepakojuma vienību tilpumu, taču, lai nodrošinātu higiēnas prasības, medus jāpiegādā standarta tilpuma iepakojumos (burkā, spaiņos utml.). Neparedzot tehnoloģisko zudumu rezervi, pastāv risks, ka degustācijai medus pietrūks.

³ Lai nodrošinātu vienlīdzīgu piekļuvi medus degustācijām visā Latvijas teritorijā un lai veicinātu biškopju motivāciju pieteikties medus piegādēm arī mazās un reģionāli attālās izglītības iestādēs, transportēšanas izmaksu komponente tiek diferencēta pēc izglītības iestādes lieluma jeb izglītojamo skaita. Proti, transportēšanas izmaksu komponente uz vienu izglītojamo ir apgriezti proporcionāla izglītojamo skaitam skolā — jo mazāka skola, jo augstāka ir komponente uz vienu izglītojamo.

summu par izglītības iestādi aprēķina, atbalsta iesniegumam pievienotajos dokumentos norādīto medus degustācijās iesaistīto izglītojamo skaitu attiecīgajā izglītības iestādē reizinot ar piemērojamo atbalsta likmi.

16. Ja saskaņā ar metodikas 15. punktu aprēķinātais kopējais biškopim izmaksājamais atbalsts ir mazāks par 20 EUR⁴, biškopim tiek izmaksāti 20 EUR.

6. Metodikas izstrādes process un aktualizēšana

17. Šī metodika ir izstrādāta saskaņā ar MK noteikumu Nr. 485 10.⁴¹ apakšpunktu.
18. Metodiku sāk piemērot ar tās apstiprināšanas dienu, to pēc nepieciešamības aktualizē un grozījumus tajā izdara analogiski tās apstiprināšanas procedūrai.

⁴ Minimālā garantētā atbalsta summa ir jānosaka, lai tiktu nosegtas administratīvās izmaksas saistībā ar biškopju dalības iesniegumu un atbalsta iesniegumu apstrādi un pārbaudi un atbalsta izmaksāšanu, kā arī, lai tiktu ņemtas vērā administratīvās izmaksas biškopim, kas rodas, patērējot laiku izglītības iestāžu izvēlei, medus piegādēm un atbalsta iesnieguma iesniegšanai, jo īpaši gadījumos, kad jāpiegādā medus izglītības iestādēm ar mazu izglītojamo skaitu un/vai ģeogrāfiski attālāku atrašanās vietu. Minimālā garantētā atbalsta summa nodrošinās samērīgumu valsts budžeta līdzekļu izlietojumā.